

Problém šikanování na základní škole

Tematická rešerše z Pedagogické bibliografické databáze

Plné texty článků lze objednat na adrese studovna@npmk

1.

Agresivní chování ve školách z pohledu učitelů a žáků 2. stupně základních škol v ČR [Aggressive behavior in schools from the perspective of teachers and pupils of the lower secondary school in the Czech Republic] / Ladislav Csémy, Tamara Hrachovinová, Olga Starostová, Petr Čáp -- cze

In: Moderní vyučování : časopis pro nové programy v českém základním školství -- ISSN 1211-6858 -- Roč. 22, č. 1-2 (leden-únor 2016), s. 14-20.

Předložená studie si klade za cíl shrnout hlavní výsledky projektu, zaměřeného na výskyt vybraných forem agresivního chování ve škole, a v souvislosti s tím analyzovat názory učitelů na agresivní chování v kontextu běžných profesních povinností a názory na způsoby, jimiž by bylo možné agresivní chování žáků ve škole snížit. Článek je rozdělen na 3 části: 1) Agresivní chování žáků 2. stupně ZŠ z pohledu učitelů, 2) Agresivní chování ve školách z pohledu žáků 2. stupně ZŠ, 3) Kvalitativní část výzkumu - hlavní výstupy. Podrobné výsledky výzkumu na www.cepros.cz/veda-a-vyzkum.

základní škola ; druhý stupeň ; vyučující personál ; chování žáka ; agresivita ; agrese ; nesprávné chování ; vztahy mezi vrstevníky ; šikanování ; vztah učitel-žák ; postoj žáka ; postoj učitele ; názor ; průzkum ; sociální prevence ; postoj rodičů

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/451969>

2.

K problematike šikanovania a prejavom agresie v základných školách = Towards the problem of bullying and aggression in elementary schools / Zuzana Brunclíková -- slo

In: Psychológia a patopsychológia dieťaťa -- ISSN 0555-5574 -- Roč. 49, č. 1-2 (2015), s. 10-18.

Problematika šikanování a projevů agrese na základních školách a jejich vlivu na psychický vývoj dítěte. Hlavní znaky šikanování a důvody, proč lidé šikanují. Výsledky slovenského výzkumu cíleného na agresory a jejich oběti, vymezení modální osobnosti agresora a osobnosti oběti šikanování. Výsledky průzkumu mezi učiteli zaměřeného na úlohu třídního učitele, na jeho možnosti eliminace agresivního chování žáků a existenci preventivních programů proti šikanování ve školách.

šikanování ; agrese ; žák ; základní škola ; vztahy mezi vrstevníky ; působení ; psychika ; osobnost ; role učitele ; výsledek výzkumu ; Slovensko

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/447136>

3.

Kriminalita, mládež, výchova. Část 3, Šikana ve škole z pohledu práva

[Crime, youth, education. Part 3, Bullying in school from the perspective of law] / Jana Mahdalíčková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy: 9

In: Řízení školy : odborný měsíčník pro ředitele škol -- ISSN 1214-8679 -- Roč. 14, č. 1 (2017), s. 27-29.

Ve třetím pokračování článků o porušování pravidel chování ve škole (disociální, asociální chování) se autorka věnuje pojmu šikanování. Proč vzniká šikana ve škole, jak je šikana definována podle Metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, jak se na problematiku šikany dívá právní praxe, kdo nese odpovědnost za šikanu v průběhu vyučování, problematika kyberšikany, jak postupovat při řešení šikany.

základní škola ; žák ; šikanování ; nesprávné chování ; kyberšikana ; učitel ; postoj učitele ; školská legislativa ; protispolečenské chování ; spolupráce ve výchově ; výchovné působení ; vztahy mezi vrstevníky ; psychologie chování ; agresivita ; ochrana dítěte

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/454656>

4.

Kyberšikana : postup školy při plánování prevence a řešení kyberšikany
[Cyberbullying : school approach in planning prevention and solution of cyberbullying] / Pavel Dosoudil, Petra Václavová -- cze

In: Školní poradenství v praxi : nový odborný časopis pro poradenské pracovníky -- ISSN 2336-3436 -- Roč. 2, č. 3 (2015), s. 36-38.

Šikaně a kyberšikaně je věnována značná odborná i mediální pozornost, přesto zůstává tato oblast jedním z nejčastějších projevů rizikového chování ve školách. Povinnými dokumenty školy jsou Minimální preventivní program (MPP) a školní program proti šikanování (ŠPŠ). Nezbytná je analýza situace (v textu přehled otázek k analýze). Následující článek informuje o pražské organizaci Prev-Centrum, která poskytuje psychosociální pomoc osobám ohroženým různými formami rizikového chování. Autorka upozorňuje na jednu z poskytovaných služeb - intervenční program Spokojená třída.

šikanování ; kyberšikana ; základní škola ; žák ; interpersonální vztahy ; prevence ; sociální prevence ; analýza ; záměr ; školní společenství ; Prev-Centrum ; preventivní programy ; psychosociální problémy

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/443660>

5.

Možnosti prevence šikanování a kyberšikanování mezi žákmi v základních školách [Possibilities of the prevention of bullying and cyberbullying among primary and lower secondary school pupils] / Beáta Blahová -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Vychovávateľ -- ISSN 0139-6919 -- Roč. 65, č. 9-10 (november-decemb.) (2016/2017), s. 18-24.

Charakteristika a specifika šikanování a kyberšikanování. Role sociálního pedagoga v prevenci šikany, ukotvení jeho preventivní činnosti ve školském zákoně. Prezentace výsledků dvou výzkumů realizovaných v roce 2016 ve dvou vybraných základních školách ve městech Fiľakovo a Lučenec, které se zaměřily na zkušenosti žáků 8. a 9. tříd s šikanováním a na formy prevence šikanování z pohledu koordinátorů prevence. Výzkum se zabýval bariérami, před kterými koordinátoři při realizaci prevence nebo záměru proti už rozvinuté šikaně stojí. V závěru se příspěvek věnuje tomu, co zatím v prevenci nebo její podpoře chybí nebo není realizováno v dostatečné míře.

šikanování ; prevence ; zkušenost ; žák ; učitel ; sociální pedagogika ; sociální prevence ; výsledek výzkumu ; základní škola ; nedostatek ; Slovensko ; sociální pedagog

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/468710>

6.

Perceived severity of school bullying in elementary schools based on participants' roles [Vnímaná závažnost šikany na základní škole podle role účastníka] / Li Ming Chen, Wen Cheng, Hsiao-Chi Ho -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Educational psychology : an international journal of experimental educational psychology -- ISSN 0144-3410 -- Roč. 35, č. 4 (2015), s. 484-496.

Cílem studie bylo prozkoumat vnímanou závažnost šikany na základní škole v závislosti na roli jejích účastníků (agresor, oběť, agresor/oběť a nezúčastněná osoba) a zjistit, zda existuje vztah mezi typem šikany a jejími aktéry. Studie se zúčastnilo více než tisíc žáků z 5. a 6. tříd na Tchajwanu. Fyzická a verbální šikana byla považována za závažnější než vztahová nebo kybernetická šikana. Jak jsou jednotlivé typy vnímány různými účastníky. Další zjištění a doporučení, jak školní šikanu eliminovat.

šikanování ; základní škola ; agresivita ; nesprávné chování ; vztahy mezi vrstevníky ; role ; průzkum ; Tchaj-wan ; agresor ; oběť ; ročník 5-6

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/444921>

7.

Preventivní program není ztráta času : školy by se ho měly naučit správně využívat [Preventive programmes are not a waste of time : schools should make their best to implement them] / Jana Švecová ; [Autor interview] Jaroslava Štefflová -- cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 -- Roč. 119, č. 14 (2016), s. 8-9.

Rozhovor s psycholožkou zabývající se v současnosti individuální pomocí dětem, bývalou lektorkou preventivních programů na základních a středních

školách. Její zkušenosti se zaváděním preventivních programů zabraňujících rozvoji šikany a dalších negativních jevů ve školních kolektivech a s postoji žáků a rodičů k těmto programům. Jak rychle dokáže zavedení preventivního programu zlepšit klima v třídním kolektivu, jak reagovat na růst počtu dětí s poruchami chování v třídních kolektivech v souvislosti se zaváděním inkluzivního vzdělávání (asistenti pro celou třídu, včasná podpora pro učitele).

šikanování ; prevence ; sociální prevence ; zlepšení ; klima třídy ; vztahy mezi vrstevníky ; porucha chování ; pomoc ; učitel ; základní škola ; střední škola ; preventivní programy

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/451849>

8.

The support group approach in the Dutch KiVa anti-bullying programme : effects on victimisation, defending and well-being at school [Přístup

skupinové podpory v nizozemském programu KiVa proti šikaně : vliv na oběť, obranu a pocit pohody ve škole] / Rozemarijn van der Ploeg, Christian Steglich, René Veenstra -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Educational research : a review for teachers and all concerned with progress in education -- ISSN 0013-1881 -- Roč. 58, č. 3 (2016), s. 221-236.

Článek informuje o šetření, které zjišťovalo efekt intervence proti školní šikaně formou tzv. přístupu skupinové podpory. Skupinová podpora měla zredukovat výskyt šikany, zvýšit obranyschopnost obětí a zajistit jejich lepší pocit pohody během školního roku. Průzkum proběhl na 66 základních školách v Nizozemsku, kde učitelé sestavili skupiny po 6 - 8 dětech včetně agresorů, obránců a kamarádů obětí. Účelem bylo zvýšit zájem o subjektivní pocit pohody oběti a na straně původců šikany zvýšit zájem o změnu chování. Intervence byla sledována po dobu čtyř měsíců a porovnávány byly výsledky u intervenční skupiny a u agresorů bez skupinové podpory. Prokázána byla redukce výskytu šikany u intervenčních skupin, avšak agresor se nevydržel chovat lépe po celý školní rok. Skupinová podpora ani nezlepšila pocit osobní pohody oběti. Zvýšil se ale počet jejich obránců. Podrobnější údaje v tabulkách a grafu.

šikanování ; agrese ; zákrok ; skupina ; chování ; komparace ; subjektivní pohoda ; průzkum ; základní škola ; Nizozemsko

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/454210>

9.

Šikanovanie v základných a stredných školách z pohľadu koordinátorov prevencie [Bullying in primary and secondary schools as seen by prevention coordinators] / Marianna Pétiová -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy: 2

In: Mládež a spoločnosť : slovenský časopis pre štátnu politiku a výskum mládeže -- ISSN 1335-1109 -- Roč. 21, č. 2 (2015), s. 59-81.

Výsledky průzkumu, který formou dotazníku zjišťoval mezi koordinátory prevence jejich pohled na výskyt šikanování na slovenských základních a středních školách, na způsoby eliminace šikanování, nejčastější projevy šikany, na výskyt elektronické šikany ve škole, nejčastější příčiny šikanování a na spolupráci při zvládnání, eliminaci a prevenci šikany.

šikanování ; základní škola ; střední škola ; prevence ; zákrok ; spolupráce ; dotazník ; názor ; průzkum ; Slovensko ; metodik prevence

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/447539>

10.

Šikanu řeší každá druhá škola : skutečně závažných případů je ale poměrně málo [Every other school has to cope with bullying : but grave cases are not frequent] / Lukáš Doubrava -- cze

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy -- ISSN 0139-5718 -- Roč. 119, č. 35 (2016), s. 18-19.

Výsledky tematické zprávy České školní inspekce Prevence a řešení šikany a dalších projevů rizikového chování ve školách. Tabulka uvádí různé druhy šikanózních projevů a jejich zastoupení v základních školách. V grafu je zachycen podíl středních škol na spolupráci při prevenci šikany a jejím řešení (na spolupráci se dále podílejí školská poradenská zařízení, policie ČR, neziskové organizace aj.). Článek vyzdvihuje důležitost kvalitně zpracovaného minimálního preventivního programu (MPP) v každé škole.

šikanování ; základní škola ; střední škola ; zpráva ; inspekce ; sociální prevence ; spolupráce ve výchově ; poradenství ; policie ; organizace ; program

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/454931>

11.

Unique and Interactive Effects of Moral Emotions and Moral Disengagement on Bullying and Defending Among School Children

[Samostatné a interaktivní působení morálních emocí a morální odtaženosti na šikánování a bránění šikanovaných mezi školáky] / Robert Thornberg, Tiziana Pozzoli, Gianluca Gini, Tomas Jungert -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Elementary school journal -- ISSN 0013-5984 -- Roč. 116, č. 2 (2015/2016), s. 322-337.

Výzkum realizovaný mezi švédskými školáky zjišťoval, zda a jaký existuje vztah mezi dvěma morálními dimenzemi (morální emoce a morální odtažitost) navzájem a mezi nimi a šikánováním či bráněním šikanovaného spolužáka. Vyšší hladina morální odtažitosti byla spojena s šikanujícím chováním a nižší s bráněním, zatímco u morálních emocí tomu bylo naopak. Další zjištění se týkala působení kombinace různých hladin obou morálních dimenzí na chování žáků ve vztahu k šikánování.

vztahy mezi vrstevníky ; morálka ; emoce ; emocionalita ; šikánování ; chování žáka ; základní škola ; výzkum ; výsledek výzkumu ; Švédsko ; ročník 5-6

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/450475>

12.

Victimization and its associations with peer rejection and fear of victimization : moderating effects of individual-level and classroom-level characteristics

[Oběť šikany a její vztah k odmítnutí vrstevníky a k jejich strachu, že se také stanou obětí : charakteristika zmírňujících efektů na individuální úrovni a na úrovni třídy] / Lenka Kollerová, Filip Smolík -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: British journal of educational psychology -- ISSN 0007-0998 -- Roč. 86, č. 4 (December) (2016), s. 640-656.

Dosavadní průzkumy potvrdily, že oběti školní šikany vždy zakoušejí odmítnutí ze strany spolužáků, a to většinou díky jejich obavám, že se sami stanou oběťmi. Autoři výzkumu zkoumali aspekty tzv. vrstevnické ekologie, tj. počtu případů šikany a obětí ve třídě a třídní hierarchie (míry popularity jednotlivých žáků).

Studie se zúčastnilo 512 adolescentů ze 6. ročníků z 25 tříd základních škol. Výsledky ukázaly, že vyšší úroveň odmítnutí vrstevníky se vyskytuje v případě tvrdší šikany, menší podpory ze strany spolužáků a je výraznější u chlapců. Větší obavy z toho, že se samy stanou obětí šikany, měly dívky. Další výsledky v grafech a tabulkách (třídní ekologie, pohlavní rozdíly apod.). Studie probíhala v České republice.

šikanování ; vztahy mezi vrstevníky ; adolescent ; třída ; pohlavní rozdíl ; strach ; výsledek výzkumu ; druhý stupeň ; základní škola ; Česko ; oběť ; odmítání ; hierarchie

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/455659>

13.

Výskyt šikanovania v základných školách [The incidence of bullying in primary schools] / Beata Blahová -- slo -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Vychovávateľ -- ISSN 0139-6919 -- Roč. 65, č. 1-2 (január-február 2017) (2016/2017), s. 14-20.

Uvedeny jsou výsledky průzkumu, realizovaného roku 2016 na Slovensku v okrese Lučenec. Výzkumný vzorek tvořili žáci druhého stupně základních škol a koordinátoři prevence zkoumaných škol. Cílem výzkumu bylo zjistit, kolik žáků má zkušenosti se šikanováním ve škole z pozice oběti a z pozice agresora, zjišťován byl způsob šikanování, s kterým se respondenti střetli, a míra důvěry žáků k jiným osobám v případě výskytu šikany.

šikanování ; základní škola ; druhý stupeň ; průzkum ; vzorek ; dotazník ; sociální prevence ; zkušenost ; agrese ; agresivita ; důvěra ; výsledek výzkumu ; Slovensko ; oběť ; agresor ; 2016

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/466906>

14.

Zkušenost rozumově nadaného žáka v roli oběti školní šikany [Experience of reason-gifted pupil in the role of a victim of school bullying] / Martina Martínková -- cze -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Komenský : odborný časopis pro učitele základní školy -- ISSN 0323-0449 --
Roč. 141, č. 1 (září 2016) (2016/2017), s. 9-19.

Výsledky výzkumného šetření, které si kladlo za cíl zmapovat přímou zkušenost rozumově nadaných žáků jako obětí školní šikany ze strany spolužáků, a také z jejich pohledu analyzovat příčiny školní šikany. Z výpovědí žáků vyplývá, že jednou z možných příčin vzniku šikany bylo jejich rozumové nadání a jejich individuální specifické odlišnosti. Šikana přináší nepříznivé dlouhotrvající následky a oběti mají vyšší riziko rozvoje psychických problémů.

nadaný ; žák ; základní škola ; šikanování ; agresivita ; násilí ; chování žáka ;
nesprávné chování ; psychická zátěž ; vztahy mezi vrstevníky ; výzkum ;
výsledek výzkumu

ABA012

<http://katalog.npmk.cz/documents/453581>